

שם הקורס

משבר האקלים וקיימות – מבט רב תחומי

מרצה

אחראים: פרופ' רות רונן, מדעי הרוח; פרופ' קולין פרייס, מדעים מדויקים

סמסטר

ב', תשפ"א

דרישות הקורס

מיועד לכל תלמידי הקמפוס

הרכב הציון הסופי

30% ציון בחנים שוטפים + 70% ציון בחינת סיום.

מבנה הקורס

תאריך / מס' שיעור

נושא השיעור ותכני השיעור (מטלות, רשימת קריאה, משימות וכיו"ב)

1. **מבוא למשבר האקלים - פרופ' קולין פרייס - מדעי הסביבה**
 א. מגמות התחממות כדור הארץ מאז 1860
 ב. האטמוספירה שלנו
 ג. אפקט החממה וגזי חממה
 ד. האם המגמות חריגות ביחס למאות אלפי שנים של אקלים בכדור הארץ?
 ה. הגורם האנושי ואוכלוסיית העולם
 ו. תחזיות ל-2100
 ז. פתרונות למשבר האקלים

1

2 **השלכות אקלימיות וסביבתיות של התגברות אפקט החממה**
פרופ' הדס סערוני - גיאוגרפיה וסביבת האדם

1. א. פגיעות (Vulnerability)
2. מה בין שינוי אקלימי להקצנה אקלימית
3. השלכות אקלימיות-סביבתיות: מן הגלובאלי ללוקאלי
4. כיצד נערכים? הסתגלות (Adaptation) ואפחות (Mitigation)

2

3 **השפעת שינויים גלובליים על מערכות טבע ומערכות חקלאיות - פרופ' מרסלו שטרנברג - מדעי החיים**

- א. השפעת שינויי האקלים ושינוי בשימושי קרקע וים על המגוון הביולוגי
- ב. השפעת שינוי אקלים על שרותי מערכות אקולוגיות

3

<p>ג. השפעת שינוי אקלים על הבטחת מזון ד. השפעת שינוי האקלים על אקוסיסטמות יבשתיות בישראל ה. השפעת שינוי אקלים על אקוסיסטמות ימיות ושל מים מתוקים בישראל</p>	
<p>הקשר בין פעילות האדם לבין משבר האקלים - ד"ר ורד בלאס -אקולוגיה תעשייתית</p> <p>א. הקשר בין האנושות לפליטות גזי חממה ב. מחזור חיים ג. מה זה מדרך פחמני ד. איך מחשבים את ההשפעה הסביבתית GLOBAL WARMING POTENTIAL בראיית מחזור חיים ה. דוגמאות ואיך אפשר להפחית את המדרך הפחמני</p>	4
<p>מה עלינו לעשות? פילוסופיה של משבר האקלים - ד"ר יאיר לוי וד"ר עמיחי עמית - פילוסופיה</p> <p>א. מבוא: פילוסופיה ומשבר האקלים ב. מדוע עלינו לפעול ובמי עלינו להתחשב? ג. שלוש גישות ביחס לשאלת המעמד מוסרי ד. אחריות משותפת ואחריות אישית ה. צדק אקלימי: איך ראוי לחלק את נטל ההתמודדות? ו. פילוסופיה של הגישה הכלכלית למשבר: מוסר בניתוחי 'עלות-תועלת'.</p>	5
<p>איך הגענו עד הלום? חשיבה היסטורית על האדם והטבע - ד"ר אמיר טייכר ופרופ' און ברק - היסטוריה</p> <p>א. אנתרופוקן ב. עלייתה של הפרדה בין האדם לטבע ג. הפרדת פעולות מתוצאותיהן: המהפכה התעשייתית ד. פרובלמטיזציה של מושג האנתרופוקן ה. המהפכה התעשייתית מפרספקטיבה גלובלית ו. הקרבונזיציה העולמית ומורשתה</p>	6
<p>הפוליטיקה של ההכחשה - פרופ' דני רבינוביץ' - סוציולוגיה ואנתרופולוגיה</p> <p>א. בעיה רחוקה, ערטילאית ומעורפלת. ב. קונצנזוס מדעי, מחלוקת תקשורתית ג. הון וידע: ידידי המדע מול ידידי התעשייה נאבקים על זמן מסך ד. האינטרסים הכלכליים שמאחורי הכחשת האקלים ה. שינוי אקלים כמרכיב במלחמת תרבות</p>	7

<p>פסיכולוגיה סביב משבר האקלים – פרופ' שושנה שילה – פסיכולוגיה א. התנהגות הפרט ומשבר האקלים ב. גורמים קוגניטיביים – אמונות ותפיסות על שינוי האקלים ג. שינוי אקלים וגורמים רגשיים ד. אישיות, ערכים ואידיאולוגיות ה. תוצאות פסיכולוגיות של שינוי אקלים</p>	8
<p>תכנון עירוני בעידן המשבר – ד"ר טליה מרגלית – ארכיטקטורה א. צדק סביבתי וצדק חברתי בתכנון עירוני עכשווי ב. זרמים וגישות בפיתוח ותכנון בר קיימא ג. קונפליקטים בין סביבה, שוויון ופיתוח כלכלי ד. הוריקן קתרינה פוגש עוורון צבעים תכנוני ה. תל אביב ואזורי ההצפה: אסון בשכונת התקווה, חורף תש"פ. ו. הדרך לתיקון- וביקורת התכנון העכשווי</p>	9
<p>פתרונות טכנולוגיים – פרופ' הדס ממן – הנדסה א. מהי אנרגיה מתחדשת ב. טכנולוגיות להפחתת פחמן דו חמצני ג. פתרונות לצמצום צריכת אנרגיה ופליטת גזי חממה במבנים ד. דלקים ביולוגיים וביו אנרגיה ה. משבר האקלים ובעיית המים</p>	10
<p>הפחתת זיהום: תובנות כלכליות – פרופ' צבי נאמן – כלכלה א. עלות/תועלת ב. יעילות מול cost effectiveness ג. רגולציה: שיטות ריכוזיות ומבוזרות ד. פתרונות מבוססי שוק; מחירים (מיסים) לעומת כמויות (מכסות) ה. מחירים לעומת כמויות תחת אי ודאות</p>	11
<p>משבר האקלים בראי המשפט – פרופ' דוד שור – משפטים א. רקע: דיני הסביבה הבינלאומיים ופרוטוקול מונטריאול ב. אמנת המסגרת ופרוטוקול קיוטו ג. הסכם פריז: צמצום פליטות ד. הסכם פריז: הסתגלות, סיוע, אכיפה וכמה NDCs ה. המשפט הישראלי ושינוי האקלים</p>	12
<p>השלכות אזוריות של ההתחממות הגלובלית – פרופ' דן רבינוביץ', סוציולוגיה ואנתרופולוגיה א. חיזוי אקלים אזורי ומדינתי למזרח התיכון ב. המשבר הכפול במפרץ הפרסי: שינוי אקלים ועידן ה Post-Oil</p>	13

ג. הפוטנציאל הסולארי של אזור המפרץ
ד. 200 גברים שמרניים יצילו את העולם?

**14. מדיניות ציבורית וצמצום פליטות ברמה הלאומית – פרופ' אלון טל –
מדיניות ציבורית**

- א. בין מיטיגציה לאדפטציה
- ב. תפקיד ה-NDC כמנוף למדיניות אקלימית אחראית
- ג. "פלחי פחמן" - הפרדיגמה של פרופ' רוברט סוקולוב
- ד. חלופות מדיניות
- ה. Yes We Can! השראה ממספר מקרי בוחן מוצלחים מסביב לעולם
- ו. 2050 - עולם מאופס אנרגיה: חזון או הזייה

קריאת חובה

לכל שיעור יועלה מאמר או שניים רלבנטיים. התלמידים יבחנו על חומרי הקריאה של שניים מן השיעורים בבחינה הסופית.

קריאת רשות

הערות